

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

**Verslag over de opvolgingsdoorlichting van Gemeentelijke Basisschool - Wittouckschool
te LAKEN**

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 61961

Instelling Gemeentelijke Basisschool - Wittouckschool

Directeur Christine STERCKX

Adres Louis Wittouckstraat 46 - 1020 LAKEN

Telefoon 02-421.08.60

Fax 02-421.08.68

E-mail christine.sterckx@brunette.brucity.be

Bestuur van de instelling Stad Brussel - Dep. Openbaar Onderwijs

Adres Anspachlaan 6 - 1000 BRUSSEL

Scholengemeenschap Basisonderwijs Brussel

Adres Louis Wittouckstraat 46 - 1020 LAKEN

CLB CLB N-Brussel

Adres Technologiestraat 1 - 1082 SINT-AGATHA-BERCHEM

Dagen van het opvolgingsbezoek 22-05-2017

Einddatum van het opvolgingsbezoek 22-05-2017

Datum bespreking verslag met de instelling 22-05-2017

Samenstelling inspectieteam

Inspecteur-verslaggever Veronique BILTEREYST

Teamleden Ann BRYN

INHOUDSTAFEL

INLEIDING.....	3
1 HISTORIEK.....	4
2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)	4
3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?	4
3.1 Lager onderwijs: Nederlands	4
3.2 Lager onderwijs: muzische vorming.....	7
3.3 Deliberatie.....	9
4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG	10

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de opvolgingsdoorlichting van de school door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 geeft haar de opdracht hiertoe.

Als de school bij een doorlichting een beperkt gunstig advies kreeg, volgt na de periode, vermeld in het advies, een opvolgingsdoorlichting. Tijdens een opvolgingsdoorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de bij de voorgaande doorlichting vastgestelde tekortkomingen voldoende werden geredimeerd.

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een (opvolgings)doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de school karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de school
- proces: initiatieven die de school neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de school met haar leerlingen of cursisten bereikt.

Meer info over het CIPPO-referentiekader vindt u op www.onderwijsinspectie.be.

Tijdens het opvolgingsbezoek verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

De opvolgingsdoorlichting resulteert in een opvolgingsverslag dat bestaat uit een concluderend gedeelte en een advies.

Het concluderende gedeelte omvat de conclusies van de opvolging.

Het opvolgingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan twee adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve opvolgingsverslag informeert de directeur van de school de ouders en leerlingen over de mogelijkheid tot inzage.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 HISTORIEK

Het vorige doorlichtingsbezoek vond plaats van 18-03-2014 tot 21-03-2014 en werd afgesloten met een beperkt gunstig advies. Vanaf 21-03-2017 moet de school kunnen aantonen dat tekort(en) die aan de basis lagen van dit advies, in voldoende mate werden geremedieerd. Dit verslag beschrijft in welke mate de school daarin is geslaagd.

2 TE REMEDIEREN TEKORT(EN)

- de erkenningsvoorwaarde '**voldoen aan de onderwijsdoelstellingen**'

Lager onderwijs - Leergebieden

Nederlands
 muzische vorming

3 ZIJN DE TEKORTEN GEREMEDIEERD?

3.1 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet niet

De onderwijzers bereiken met hun leerlingen de eindtermen voor het leergebied Nederlands in onvoldoende mate. De outputgegevens met betrekking tot de bereikte resultaten wijzen erop dat veel leerlingen de onderwijsdoelstellingen niet behalen. Een gebrek aan aandacht voor de sociale vaardigheden van de leerlingen hypothekeert een degelijk klasmanagement. Op het vlak van deskundigheidsbevordering sluiten de prioriteiten te weinig aan bij de instroomkenmerken en de noden van de leerlingen. De leerbegeleiding leidt onvoldoende tot het vooropgestelde resultaat.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Interne expertise
Nascholingen

De realisatie van het verbeteringstraject gebeurde in samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst en andere externe ondersteuners met expertise op vlak van de specifieke Brusselse onderwijscontext.

Schoolintern is een 'kernteam taal' nauw betrokken bij de ontwikkeling, de praktische uitwerking en de ondersteuning van het verbeteringstraject.

De teamleden van de lagere afdeling krijgen zowel tijdens pedagogische studiedagen als andere (nascholings)momenten ruimschoots de kans om hun deskundigheid met betrekking tot het taalvaardigheidsonderwijs te verhogen. De professionaliseringsinitiatieven vertrekken vanuit een duidelijk gefaseerd plan met doelstellingen op leerkracht- en schoolniveau. Hierbij valt op dat de teamleden zelden vooraf concrete verwachtingen ten aanzien van de effecten op het leerlingenniveau bepalen. Het is ook niet te traceren in welke mate de teamleden de vooropgestelde doelstelling of effecten op leerkracht- of schoolniveau bereikten. Een transparante evaluatie met helder geformuleerde evaluatieresultaten ontbreekt. Hierdoor blijven er waardevolle kansen liggen om resterende werkpunten te detecteren en eventueel bij te sturen.

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i> <i>Brede harmonische vorming</i>	Uit verschillende evaluatieresultaten blijkt dat er in alle klassen leerlingen zijn die de onderwijsdoelstellingen niet bereiken. Ondanks alle inspanningen slaagt het team van de lagere afdeling er niet in om de leerachterstand voldoende terug te dringen of weg te werken.
	Een onderwijsleerpakket, afgetoetst aan het leerplan, vormt de basis van het onderwijsaanbod. De onderwijzers proberen dit pakket vrij consequent te volgen waardoor de volledigheid van het aanbod en het evenwicht tussen de verschillende domeinen verzekerd is. De teamleden beogen uitdrukkelijk om samenhang te realiseren tussen het leergebied Nederlands en de leergebieden mens en maatschappij, wetenschappen en techniek en muzische vorming. Functionele planningsinstrumenten zijn hierbij ondersteunend.
	Aanvullend bij het onderwijsleerpakket blijven de leerkrachten sterk investeren in het leesonderwijs. De inspanningen die het team van de lagere afdeling tijdens de doorlichting van 2014 deed om de leesvaardigheid van de leerlingen te verhogen, zette het verder. In alle klassen zijn tal van leesinitiatieven gangbaar die tot doel hebben om zowel de technische leesvaardigheid als het leesplezier van de leerlingen te verhogen. Ondanks al de inspanningen kunnen heel wat leerlingen op het einde van het basisonderwijs nog altijd onvoldoende lezen. Het schoolteam is zich hiervan bewust maar vond nog geen afdoend antwoord om hieraan te verhelpen. Een grondige analyse van wat de resterende knelpunten zijn, ontbreekt.
	Hoewel het schoolteam een zeer goed zicht heeft op de instroomkenmerken en de noden van de leerlingen slaagt het er niet altijd in om knelpunten te prioriteren. Hierdoor zijn sommige professionaliseringsinitiatieven onvoldoende afgestemd op de meest acute noden. Zo besteedde het team van de lagere afdeling het voorbije jaar zeer veel aandacht aan de deelvaardigheid ‘spellen’ binnen het domein schrijven. Dit is opvallend aangezien de spreek- en luistervaardigheid van veel leerlingen erg zwak zijn en een correcte spelling hiermee nauw samenhangt. Bovendien valt het op dat heel wat onderwijzers de verbetering van het leerlingenwerk verwaarlozen. In de werkschriften blijven veel fouten staan en de leerlingen krijgen, behalve voor spellingsopdrachten, zelden feedback op wat ze schrijven.
	Het team van de lagere afdeling plaatst dit schooljaar het domein ‘spreken’ in de focus. In de klaspraktijk is dit nog weinig herkenbaar. Bij de lesobservaties valt het op dat in de meeste klassen de leerlingen zich moeilijk verstaanbaar kunnen uitdrukken in het Nederlands. De meeste leerlingen hebben ook niet de gewoonte om naar elkaar te luisteren. De manier waarop de onderwijzers deze vaardigheden doelgericht ondersteunen, verschilt van klas tot klas. Evenmin is het herkenbaar op welke manier de onderwijzers op een gelijkgerichte manier investeren in de woordenschatontwikkeling. De meesten zijn niet vertrouwd met de suggesties die het leerplan hiervoor doet. De teamleden zijn zich hiervan bewust en plannen om dit volgend schooljaar verder uit te werken.

Curriculum Onderwijsorganisatie <i>Klasmanagement</i>	De onderwijzers passen allerlei werk- en groepeeringsvormen toe om de actieve betrokkenheid van de leerlingen bij de lessen te bevorderen. In verschillende klassen leidt dit niet tot het gewenste effect en is het werkklimaat opvallend rumoerig. Het gedrag van de leerlingen en hun gebrek aan sociale vaardigheden om samen te werken zijn hier grotendeels de oorzaak van. Daarnaast hebben ook de organisatie van de lessen, het gebrek aan duidelijke en consequent opgevolgde afspraken, de groepssamenstelling ... een ongunstig effect op het pedagogisch klasklimaat. De inspanningen die de leerkrachten doen om hieraan te verhelpen, blijken weinig effect te hebben. De teamleden zijn er zich van bewust dat een doordachte aanpak op schoolniveau ontbreekt om in alle klassen een rustig en stimulerend klasklimaat te creëren. Ze beseffen dat ze hieraan prioriteit moeten geven daar dit een noodzakelijke randvoorwaarde is om met de leerlingen tot leren te komen.
Materieel beheer Uitrusting <i>Leermiddelen</i>	Het team van de lagere afdeling beschikt over voldoende leermiddelen om het leerplan te realiseren. Het nieuwe onderwijsleerpakket voor het eerste leerjaar en de bijhorende ICT-materialen ervaren de onderwijzers als een meerwaarde voor de ondersteuning van het aanvankelijk lezen. Net als bij de doorlichting van 2014 stelt de onderwijsinspectie vast dat alle leerkrachten in een boekenaanbod voorzien dat is afgestemd op het actuele thema. Toch valt het op dat verschillende onderwijzers het boekenaanbod dat niet tot het thema behoort weinig aantrekkelijk en weinig toegankelijk voorstellen. Ze onderschatten het belang van een attractief ingerichte boekenhoek en een hedendaags boekenaanbod. Het maandelijks bezoek aan de bibliotheek kan het gemis aan kansen om boeken te promoten niet helemaal compenseren. De investeringen in ICT-materiaal (digitale borden, tablets ...) vormen een belangrijke meerwaarde voor de lessen Nederlands.
Evaluatie Evaluatiepraktijk <i>Evenwichtig en representatief</i> <i>Leerlingvolgsysteem</i> <i>Gericht op bijsturing</i>	Het team van de lagere afdeling beschikt over voldoende evaluatieresultaten om zich een goed beeld te kunnen vormen over de vorderingen van de leerlingen. De evaluatieresultaten zijn voor alle betrokkenen beschikbaar en worden tijdens structurele overlegmomenten uitvoerig besproken in functie van de leerbegeleiding. Sommige leerkrachten stellen een discrepantie vast tussen de resultaten van de toetsen uit het onderwijsleerpakket en de resultaten van genormeerde toetsen. Ze hebben hiervoor geen verklaring.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

Het team van de lagere afdeling optimaliseerde de zorgstructuur en besteedt aandacht aan de manier waarop het de klasondersteuners inzet. Daarnaast voorziet het in functionele instrumenten die een kwaliteitsvolle zorgwerking ondersteunen.

De leerkrachten beschikken over voldoende informatie over de leerlingen om op basis daarvan ondersteuningsinitiatieven of een zorgtraject uit te werken.

Het team van de lagere afdeling doet inspanningen om de brede basiszorg te versterken. Toch valt het op dat het gedrag van de leerlingen en de manier waarop de leerkrachten hiermee omgaan een negatieve impact hebben op de kwaliteit van de lessen en de leerbegeleiding. Het team neemt te weinig doeltreffende maatregelen om hieraan te verhelpen. Hierdoor blijven de effecten van zeer veel goedbedoelde en waardevolle (zorg)initiatieven, zowel op het niveau van de brede basiszorg als op het niveau van de verhoogde zorg, ondermaats.

Het pedagogisch klimaat is in meerdere klassen ontoereikend om een degelijke leerbegeleiding te bevorderen. De klasleerkrachten en de -ondersteuners investeren in sommige klassen zeer veel energie om het gedrag van de leerlingen te managen. De onderwijstijd die hierdoor verloren gaat, heeft een ongunstige invloed op de realisatie van de geplande ondersteuningsinitiatieven voor de leerlingen die het nodig hebben.

De teamleden hebben niet de gewoonte om het effect van gerealiseerde zorginitiatieven en het effect van de samenwerking tussen de klasleerkrachten en de zorgondersteuners grondig te analyseren. Hierdoor is het vrijwel onmogelijk om een correct beeld te krijgen van wat rendeert of niet. Het team mist hierdoor eveneens kansen om sommige initiatieven in functie van het resultaat doelgericht bij te sturen.

3.2 Lager onderwijs: muzische vorming

Voldoet

Het team van de lagere afdeling bereikt met de leerlingen de eindtermen voor het leergebied muzische vorming in voldoende mate. De volledigheid van het onderwijsaanbod en het evenwicht tussen de verschillende domeinen zijn gegarandeerd. De evaluatiepraktijk geeft een beeld over de vorderingen van de leerlingen op muzisch vlak.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Interne expertise
Nascholingen

In nauwe samenwerking met de pedagogische begeleidingsdienst werkte het team van de lagere afdeling stapsgewijs en gefaseerd in de tijd aan een verbeteringstraject voor muzische vorming. Verschillende onderwijzers verklaren dat de verschillende studiedagen hen inspireerden voor de uitwerking van originele lessen.

Schoolintern gaf een 'miniteam muzische vorming' richting aan de realisatie van het verbeteringstraject. De leden ervan ondersteunen verschillende muzische initiatieven op school- en klasniveau.

Curriculum Onderwijsaanbod <i>Referentiekader</i> <i>Planning</i> <i>Evenwichtig en volledig</i> <i>Samenhang</i> <i>Brede harmonische vorming</i> <i>Actief leren</i>	Het schoolteam verkende de visie en de uitgangspunten van het leerplan en gebruikt deze bij de ontwikkeling van een schooleigen visie op muzische vorming.
	De onderwijzers maken gebruik van een koepeligen instrument als basis voor het onderwijsaanbod. Afspraken over de verschillende klassen heen ondersteunen de graduele opbouw. Via een digitaal instrument proberen de onderwijzers de volledigheid van het aanbod en het evenwicht tussen de verschillende domeinen te bewaken. Het miniteam muzische vorming analyseert deze documenten en probeert er op schoolniveau besluiten uit te trekken om, indien nodig, het onderwijsaanbod bij te sturen.
	De ‘muzische fiches’, gebaseerd op de kerngedachten van het leerplan, zien de onderwijzers als een handig instrument om kwaliteitsvolle lessen muzische vorming uit te werken. Het is een leidraad die hen helpt om een aantal belangrijke aandachtspunten niet uit het oog te verliezen. Het miniteam gebruikt deze fiches om op schoolniveau de kwaliteit van de muzische lessen te bewaken. Daarnaast helpt een reflectiewijzer de onderwijzers om gericht na te denken over het verloop van hun lessen muzische vorming. Uit de klaspraktijk blijkt dat de onderwijzers de verschillende stappen in het muzisch proces voor ogen houden tijdens de lessen muzische vorming.
	De onderwijzers streven expliciet de samenhang van de lessen muzische vorming met andere leergebieden na. Allerlei activiteiten, zoals onder andere de tentoonstellingen en ‘radio Wittouck’, zijn er uitdrukkelijk op gericht deze integratie op een natuurlijke, levensechte manier te bevorderen.
	In toenemende mate werken de onderwijzers originele lessen muzische vorming uit waar leerlingen de kans krijgen om via gevarieerde werk- en groeperingsvormen met en van elkaar te leren. Ook hier vormt het gedrag van de leerlingen een aandachtspunt met het oog op de leskwaliteit.
	De onderwijzers laten waardevolle kansen liggen om de leerlingen in contact te brengen met het rijke cultuuraanbod in de nabije schoolomgeving. Ook de samenwerking met externe experts is vrij beperkt.
Materieel beheer Uitrusting <i>Leermiddelen</i>	Het schoolteam beschikt over voldoende leermiddelen voor de leerplanrealisatie. De uitbreiding van de ICT-infrastructuur vormt voor de lessen muzische vorming een meerwaarde.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig en representatief

De onderwijzers doen waardevolle inspanningen om een beeld te krijgen van de vorderingen van de leerlingen op muzisch vlak. Een evaluatiekoffer biedt inspiratie om met de leerlingen terug te kijken op een muzische activiteit en hierover met elkaar in gesprek te gaan.

De leerlingen krijgen de kans om over het muzisch proces en over hun eigen vorderingen gericht na te denken. Zelfevaluatie op basis van de vooropgestelde doelen krijgt een prominente plaats, zowel tijdens de lessen als op het rapport.

Hoewel in de meeste klassen vrij weinig sporen terug te vinden zijn van de muzische activiteiten, vinden er af en toe tentoonstellingen plaats waar leerlingen de kans krijgen hun creaties aan anderen te tonen.

Via het muzisch rapport krijgen de ouders informatie over de vorderingen van hun kind op muzisch vlak.

Begeleiding
Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

De onderwijzers doen inspanningen om via een breed onderwijsaanbod de interesse van alle kinderen te prikkelen. De talenten van de leerlingen krijgen in toenemende mate aandacht.

De leerkrachten zijn zich bewust van het effect van het gedrag van de leerlingen op de kwaliteit van de lessen en activiteiten. Daarom doen ze, indien nodig, een beroep op de klasondersteuners om de organisatie van de lessen vlotter te laten verlopen. Structurele maatregelen om aan dit probleem duurzaam te verhelpen, vond het team van de lagere afdeling nog niet.

3.3 Deliberatie

Het traject dat het team van de lagere afdeling doorliep om het tekort voor het leergebied Nederlands weg te werken, heeft tot onvoldoende resultaat geleid. Toch wenst de onderwijsinspectie het resterende tekort te delibereren op basis van een aantal positieve elementen. Vooreerst blijkt uit de gesprekken dat de teamleden bereid zijn om blijvend naar oplossingen te zoeken om een aantal hardnekkige knelpunten ten aanzien van het leergebied Nederlands aan te pakken. Ze staan er voor open om zich hierbij, net als in het verleden, door externe deskundigen te laten ondersteunen.

De directeur engageert zich om een vervolgtraject uit te werken om de resterende knelpunten planmatig en doelgericht op te lossen. Tot slot gelooft de onderwijsinspectie in de mogelijkheden van het schoolteam. Zij wil het haar vertrouwen geven om de resterende tekorten op eigen kracht aan te pakken en verder weg te werken.

4 ADVIES EN REGELING VOOR VERVOLG

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning van tekort(en) zoals vermeld in punt 2 van dit verslag:

GUNSTIG

- voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen' voor het lager onderwijs.

Namens het inspectieteam	Voor kennisname namens het bestuur
Veronique BILTEREYST de inspecteur-verslaggever	Christine STERCKX de directeur
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de school	